

BELEDİYE İŞÇİLERİNİN GREVİ, SENDİKALAR VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Haydar İLKER

Jeoföy Yüksek Mühendisi

Ülkemizde demokrasi mücadelesinin en önemli dinamiklerinden biri olan "Kürt Sorunu" aktivitesinden dolayı diğer sorunları doğal olarak tali plana İtıyor,

Bu yazıda çok yakın geçmişte ülke gündeminin bir numaralı maddesi olan, ancak şu anda "unutulan" Belediye İşçilerinin grevi ve sonuçlan irdelenmeye çalışılacak,

30 Temmuz 1992'de İstanbul, Ankara, İzmir» Adana, Trabzon gibi büyük illerimizde yaklaşık 40,000 Belediye işçisi greve başladı,

Grevin 14. gününde Bakanlar Kurulu, 60 gün süreyle erteleme İjararı aldı, Gerekçe olarak da grevin "Genel Sağlığı Bozucu" nitelikte olması gösterildi, 2822 sayılı "Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt* Kanunu"nun 33. maddesine dayanılarak -ertelenen grev bizlere çok şey öğretti.

Hatırlanacağı gibi daha önce de aynı maddeye dayanılarak Çimento, Maden ve Tarım işçilerinin grevleri de "Milli Güvenliği ve Genel Sağlığı" bozucu nitelikte oldukları gerekçesi ile erüenmişlerdi.

Erteleme süresi sonunda İşçiler yeniden greve gidemiyor. Toplu sözleşme Yüksek Hakem Kurulu'na gönderilerek orada sonuçlandırılıyor. Belediye-İş Sendikası grev erteleme kararının İptali ve yürütmenin durdurulması için Danıştay'a başvurdu, ancak Danıştay oybirliği ile red kararı aldı.

Belediye İşçilerinin greve gitmelerine neden olan isteklerini 3 grupta toplayabiliriz,

1 - İş güvencesi.

2-Özelleştirme ve Taşeronlaştırma

3-ücretler

İnsan Hakları Evrensel Beynamesi'nde, temel İnsan hakları içerisinde sayılan çalışma hakkı ve çalışanların işini koruma hakkı ancak iş güvencesi ile mümkündür. Çalışma hakkı aynı zamanda anayasal bir haktır, İş güvencesinin önemini, çalışanlar için ne anlama geldiğini uzun uzun yazmaya gerek bile yok.

Bugün birer yerel holding konumuna gelmiş olan Belediyeler, Belediye hizmetlerini Özel şirketlere pazarlamakta, taşeron kullanmaktadır. Bilindiği gibi taşeronlar emanet iş yapılar ve sendikası işçi çalıştırmalar, İş güvencesinden yoksunluk, özelleştirme ve taşeronlaştırma ile

birlikte ele alındığında neyin hedeflendiğini görmek için kahin olmaya gerek yok,

- İş güvencesinden yoksun olarak çalışan işçiler, işten atılınca» özel şirketler için çok daha ucuz İşgücü oluşturacaklar,

- İşçilerin, hak aramalarının en etkin, demokratik ve yasal aracı olan GREV anlamını yitirecek.

- Böylece sendikalar da etkisizleştirilmiş olacaklar.

Demokrasi mücadelesinde önemli bir misyona sahip olan sendikalar, işlevlerini yerine getiremeyecekler.

Bugün ülkemiz belediyelerinin birçoğunda "Sosyal Demokratlar yönetimler.

Hepimizin bildiği gibi (klasik) sosyal demokraside sendikalarla, demokratik kitle örgütleriyle ilişki içinde olmak, hatta onlara dayanmak esastır. Ancak bugün buna uygun davranılmadığını görmekteyiz. Demokratik örgütlerle ilişki kurmak bir yana, karşıya almak esas olmaktadır.

Belki, yönetim bazında kendileriyle uyumlu olan bazı sendikalarla, örgütlerle ilişki içinde olabilirler. Ancak bu ilişki, bir yanıla, kitlelerin ekonomik, demokratik, sosyal alanlarda sürdürdüğü mücadeleleri denetim altına almak, bir yanıla da oy kaygısı ve kişisel çıkarları esas almaktadır. Sosyal Demokratların işçilere ve tüm emekçilere yönelik bu olumsuz yaklaşımının temelinde "ser™ best piyasa ekonomisi"ne kayıtsız şartsız teslim olmaları mı yatmaktadır? ABD kaynaklı "Yeni Dünya Düzeni"nin gereği olarak "ilericilik, yenilikçilik, çağdaşlık" adına emekçi kesimler seçim zamanı yoklanan, iktidar zamanı boğazı sıkılanlar durumuna düşürülmektedir. Sosyal Demokratlar içinde de bu durumdan hoşnut olmayan kesimler var. Öyle ise onlara da mücadele etmeleri gerektiğini hatırlatmalıyız.

Grev süresince üzerinde en fazla spekülasyon yapılan konu ücretlerdi. İşçilerin astronomik ücretler istedikleri lanse edildi.

Oysa istenilen, örneğin İstanbul'da, maaş ve sosyal haklarla birlikte 3, 377, 366 TL İdi. Buna yılda 112 günlük ücret tutarındaki ikramiye eklenince talep edilen ücret aylık net 3. 483, 032 TL olmaktadır.

İşveren ise* belki çok sınırlı sayıda insana verdiği fazla mesaiyi de maaşlara ilave ederek, 4.800.000 TL verdiğini söyleyerek kafa bulandırmaya çalıştı,

Burada kısaca fazla mesai konusuna değinmekte yarar var. Maaşların dışında ele alınması gereken fazla mesai olayının kurumsallaşmaması gerekir. Çünkü, fazla mesai işçileri bölmek için işveren tarafından kullanılacak etkin bir araçtır.

Ayrıca insanın, sosyal» kültürel vb. ihtiyaçlarını giderebilmesi için çalışma saatlerinin dışında zamana gereksinimi vardır. Bu ihtiyaçlar giderilmezse hastalıklı bir yapı oluşur.

Basında ve televizyonlarda, halkla, belediye işçilerini karşı karşıya getirmek için, ücretler bilinçli olarak çarpıtıldı, karşılaştırmalar yapıldı. Vali, doktor, mühendis, memur, Öğretmen şu kadar alıyor, işçi niye daha çok alsın. Bu işçiler azdılar, bu kadarı da fazla, bunlara dur demek gerek gibi konuşmalar grev süresince günlük yaşamın bir parçası oldu.

Bu beyin yıkamalara, biriken çöp yığınlarının yarattığı olumsuz etkiyi de eklersek, halkın greve pek de sempatiyle baktığını söyleyemeyiz.

Ancak, bir mikrop yuvası olan çöp yığınlarıyla her gün cebelleşen çöpçülerimizi, takdir etmemek ve onlara sempati duymamak da imkansız.

Belediye hizmetlerinin toplumsal bir özelliği vardır. Bu hizmetlerin durdurulması, halk ile Belediye İşçilerini her zaman karşı karşıya getirir. İşveren de bu durumu rahatlıkla İstismar eder, işçiler haksızmış gibi gösterilir. Böylece, işçiler eylemleri için son derece önemli olan kamuoyu desteğini alamazlar.

Yapılması gereken, halkın desteğini alacak eylem biçimlerini hayata geçirmektir.

Örneğin, öğrenebildiğimiz kadıyla çeşitli Avrupa ülkelerinde yapıldığı gibi, çöpler toplanıp, Belediye başkanlarının evleri ve makamları önünde biriktirilebilirdi.

ulaşımı yavaşlatmak yerine (Bazı yerlerde tam tersi de oldu), halk ücretsiz taşınabilirdi.

İşçi komiteleri oluşturularak otobüslerde, kahvelerde, pazarlarda propaganda yapılabilirdi.

Bu örnekler çoğaltılabilir. Önemli olan niyet. Niyet İşverenle uzlaşarak sorunu çözmek ise buna uygun davranılır. Niyet sınıf çıkarlarını gerçekten savunmak ise bunun gereklilikleri yapılır. Gerisi boş laf.

İşverenle görüşülmesin, masaya oturulmasın demiyoruz. Dediğimiz o ki, işverenle uzlaşmayı esas alarak mücadeleye başlanamaz. Çünkü, nihai tahlilde İşverenle işçilerin çıkarları birbirine zıttır. Bundan dolayı bağımsız mücadele prog-

ramlarının geliştirilmesi gerekir.

Böylesi bir kargaşa ortamında tabîri caizse "at İzinin, İt İzine karıştığı" bir ortamda, Kamber-siz düşün olmaz misali, DİSK Genel - İş "Çağdaş Sendikacılık" adına sahneye çıktı. Sahneye çıktı da greve destek mî oldu. Hayır. Ama "Çağdaş Sendikacılığın gereği olarak, Belediye işçilerinin işverenle aynı paralelde olan, uzlaşmacı Belediye - İş Sendikası yönetimine karşı duyduğu tepkileri örgütleyerek üye kaydetmeye başladı. Bayağı başarılı da oldular. Birçok belediye başkanı da bu işe destek verdi. Yani işveren destekli üye kaydetme.

Onurlu bir geçmişe sahip olan DİSK yeniden açıldı. Çok sevindirici bir durum, DİSK'in olumlu mirasına sahip çıkarak onu aşmak bir görevdir. Ancak üzülecek belirtmeliyiz ki, işçilerin ekonomik mücadelelerinin örgütlenmesi, işçiler üzerindeki politik baskıların kalkması için uğraş vermeyen, bu konularda politika üretip bağımsız mücadele programları oluşturmayan bugünkü DİSK yönetimi, "Çağdaş Sendikacılık adına ya İşverenle anlaşarak üye kaydetmekte ya da DİSK dışındaki çeşitli sendikaları kendi bünyesine katmak için, işçileri devre dışı bırakıp sendika yöneticileri arasındaki pazarlıklarla "Örgütlenme" çalışması yapmaktır.

DİSK'in çağrıştırdığı olumlu hava, Belediye-İş ve benzeri sendikalarındaki işçileri etkilemekte. Buralardaki işçiler DİSK'e bağlı sendikalara geçmeyi "Kurtuluş" olarak görmekte.

Bağımsız bir mücadele programına ve örgütlenmesine sahip olmayan Genel-İş yöneticileri, yarın yerel yönetimler el değiştirirse ne yapacaklar?

Her zaman her yerde söyleniyor: Kendi özgücünüzü esâs alan, vesayet ve ipotek altında olmayan örgütlenmeler esastır. Bağımsız mücadele programlarının oluşturulması şarttır. Hele hele bizim gibi güdümlü ve devletçi sendikal geleneğin güçlü olduğu yerlerde bu sorunların acilen çözümlenmesi gerekmektedir.

İşyerlerinde, günlük hayat içerisinde yapılması gerekenleri örgütleyerek işe başlamak gerek. Sendika sadece yönetim demek değildir, işçiler sendikayı yönlendirmeli, gerektiğinde yönetimlerden hesap sormalı. Özelleştirme, taşeronlaştırma uygulamalarından, hükümetin sınıf tavrına karşı, hayatın her alanında sorgulayıcı ve müdahale edici olunmalı. Sorunların çözümü için politika üretip, bu politikaların hayata geçmesini sağlayacak mücadeleler hedef alınmalı.

Ancak böyle bir anlayışla çalışanların gerçek birliktelikleri oluşturulabilir. Ancak bu şekilde demokrasi mücadelesinde etkin olunabilir.